

РЕШЕНИЕ

№ 285

гр. Русе, 05.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Майя Й. Йончева

при участието на секретаря Е. Д. Добрева
като разгледа докладваното от Майя Й. Йончева Гражданско дело № 20234520100788 по описа за 2023 година

Искът е с правно основание по чл.422 ГПК, обективно кумулативно съединен с осъдителни иски по чл.79, ал.1 ЗЗД.

Ищецът “Профи Кредит България” ЕООД гр. София, представляван от управителите Светослав Николаев Николов и Цветелина Георгиева Станева, чрез процесуалния си представител твърди, че на 25.02.2021г. в качеството на кредитор сключил Договор за потребителски кредит №40003288980 с Л. М. К., клиент, за сумата 500 лв при годишен процент на разходите 48.76 %, фиксиран годишен лихвен процент 41.00 %, дължима сума по кредита 677.60 лв, в т.ч. ГЛП (договорно възнаграждение - чл.4 ОУ) плюс закупен пакет от допълнителни услуги Фаст и Флекси в общ размер 450 лв (150 + 300). Общото задължение по кредита и по пакета от допълнителни услуги възлиза на 1127.60 лв със срок за плащане 18 месеца, с месечна вноска по погасителен план в общ размер 62.65 лв (37.65 + 25) и падежна дата ден първи от месеца. Съгласно Декларация т.А към Договора за потребителски кредит (ДПК), неразделна част от него са Общи условия към ДПК за физически лица, с които клиентът се е запознал, приел и подписал. На 26.02.2021г. чрез EasyPay превел на Л. М. К. парична сума в размер на 500 лв. Твърди, че клиентът не е изпълнил договорните си задължения, като е направил само седем пълни погасителни вноски и една частична погасителна вноска, както и че крайният срок за погасяване на кредита е изтекъл на 01.09.2022г. Към момента погасеното задължение е в общ размер 617.91 лв, с която сума ответницата е

погасила част от задължението по договора: номинал 491.61 лв, 46.30 лв лихви за забава по чл.12.1 ОУ и 80 лв за погасяване на такси по Тарифа за извънсъдебно събиране на вземането по чл.17.4 ОУ. Дължимото задължение по ДПК №40003288980 възлиза общо на 686.77 лв: неплатена главница 323.96 лв, неплатено договорно възнаграждение 62.03 лв и възнаграждения за допълнителни услуги: Фаст – 83.36 лв и Флекси – 166.64 лв, както и 50.78 лв лихва за забава за периода от 02.04.2021г. до 01.09.2022г. За събиране на вземането си подал заявление за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл.410 ГПК, образувано в ч. гр. дело №6030/2022г. на Русенски районен съд. С разпореждане от 25.11.2022г. заповедният съд е отхвърлил заявлението по чл.410 ГПК в частта, с която е поискал присъждане на закупена и ползвана услуга Фаст - 83.36 лв и 166.64 лв закупена услуга Флекси. Тъй като ответницата е направила възражение срещу издадената заповед за изпълнение, на заявителя е указано да предяви иск за установяване на вземането си. Моли да се признае за установено по отношение на Л. М. К., че му дължи сумите 323.96 лв главница по Договор за потребителски кредит №40003288980/25.02.2021г., заедно със законната лихва от подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане, 62.03 лв договорно възнаграждение и 50.78 лв лихва за забава за периода от 02.04.2021г. до 01.09.2022г. Моли Л. М. К. да бъде осъдена да му заплати по ДПК №40003288980/25.02.2021г. сумите 83.36 лв възнаграждение за закупена услуга Фаст и 166.64 лв възнаграждение за закупена услуга Флекси, заедно със законната лихва от подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане. Претендира направените разноски по делото.

Ответницата Л. М. К. чрез процесуалния си представител заявява становище за неоснователност на исквете. Прави възражение за недействителност на ДПК №40003288980/25.02.2021г., тъй като същият не съответства на изискването на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК. В договора е посочен фиксиран размер на ГПР (48.76 %), без да е ясно кои са включените в него компоненти, при които е формиран. Липсата на информация за елементите, включени в ГПР, не дава възможност за преценка дали договореният размер е реален и дали е под установения нормативен предел в разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Некоректно е изчислен конкретният ГПР и защото в него не са включени разходите за допълнителни услуги, които са част от общите разходи по кредита, съгласно §.1, т.1 ДР ЗПК. Нарушена е разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, което води до недействителност на договора на основание чл.22 ЗПК. Моли предявените искове да бъдат отхвърлени. В условията на евентуалност, прави възражение за нищожност на клаузите за допълнителни услуги. Допълнителните услуги, предмет на ДПК №40003288980, се отнасят до усвояване и управление на кредита и след като кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита - чл.10а, ал.2 ЗПК, то клаузите за допълнителни услуги Фаст и Флекси са нищожни. Тяхната нищожност

произтича и от обстоятелството, че кредиторът не може да иска възнаграждение за изпълнение на свое законно задължение – извършване на действия по управление и усвояване на кредита. Уговореното задължение за заплащане на възнаграждение за такива действия от страна на длъжника нарушава добросъвестността и води до нарушаване на добрите нрави. В частта за допълнителните услуги Фаст и Флекси договорът е нищожен и на основание чл.21, ал.1 ЗПК във вр. с чл.26, ал.1 ЗЗД - поради заобикаляне на закона за по-висок размер на ГПР над този по чл.19, ал.4 ЗПК. Нищожна е и клаузата за заплащане на суми за извънсъдебно събиране на вземането, определени в Тарифата за таксите на “Профи Кредит България” ЕООД, съгласно разпоредбата на чл.33, ал.1 и ал.2 ЗПК. Оспорва размера на лихвата за забава поради просрочени погасителни вноски. Счита неоснователна и претенцията за присъждане на законна лихва от подаване на заявлението по чл.410 ГПК. Моли осъдителният иск да бъде отхвърлен. Претендира присъждане на разноски.

По делото са представени писмени доказателства, приложено е ч. гр. дело №6030/2022г. на Русенски районен съд и е назначена счетоводна експертиза.

За да се произнесе, съдът съобрази следното:

Видно е от приложеното ч. гр. дело №6030/2022г., че в производство по чл.410 и сл. ГПК е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение №2890/25.11.2022г. срещу Л. М. К. да заплати на кредитора “Профи Кредит България” ЕООД сумите 323.96 лв главница по Договор за потребителски кредит №40003288980/25.02.2021г., заедно със законната лихва от 25.11.2022г. до окончателното изплащане, 62.03 лв договорно възнаграждение за периода от 01.12.2021г. до 01.09.2022г., 50.78 лв лихва за забава за периода от 02.04.2021г. до 01.09.2022г., 14.72 лв законна лихва за период 01.09.2022г.-24.11.2022г., както и за 75 лв общо разноски по делото. С Разпореждане №8935/25.11.2022г., влязло в сила, съдът е отхвърлил Заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по реда на чл.410 ГПК на “Профи Кредит България” ЕООД в частта за сумите 83.36 лв възнаграждение за услугата Фаст и 166.64 лв възнаграждение за услугата Флекси, за които не е издадена заповед за изпълнение. Тъй като длъжницата е подала възражение срещу заповедта за изпълнение, съдът е указал на заявителя да предяви иск за установяване на вземането си.

Ищецът е предявил иска в законоустановения едномесечен срок.

За да се произнесе, съдът взе предвид следното:

Съгласно сключения между страните Договор за потребителски кредит №40003288980/25.02.2021г., “Профи кредит България” ЕООД е предоставило на Л. М. К. кредит в размер на 500.00 лв при годишен процент на разходите 48.76 % и годишен лихвен процент 41.00 %, със задължение да го погасява разсрочено за 18 месеца с размер на вноската 37.65 лв. Дължимата сума по кредита възлиза на 677.60 лв, като клиентката се е задължила да го погасява на първо число от месеца. Съгласно Декларации т.т. А и Б Л. М. К. е получила на хартиен носител информация във формата на Стандартен европейски формуляр, както и Общи условия към ДПК за физически лица, неразделна част от него, с които се е запознала, приела и подписала. Подписала е също договора за потребителски кредит, декларации т.Г за закупуване на допълнителни незадължителни услуги “Фаст” за приоритетно разглеждане на искането за отпускане на потребителски кредит и “Флекси” за възможност за промяна на погасителния план. Подписите не са оспорени.

В раздел VI-Параметри по кредита към ДПК е посочено, че възнаграждението за закупената допълнителна услуга “Фаст” е 150 лв, а възнаграждението за закупената допълнителна услуга “Флекси” е 300 лв при месечна вноска 25 лв, дължима заедно с месечната погасителна вноска по кредита. Общо задължението по кредита и по закупените допълнителни услуги възлиза на 1127.60 лв, а общият размер на погасителната вноска – 62.65 лв.

Установено е от приложеното на л.15 Извлечение по сметка към Договор за потребителски кредит №40003288980/25.02.2021г. и от заключението на счетоводната експертиза, прието и допълнено устно от вещото лице С. Т. Х. в съдебно заседание на 06.02.2024г., че ответницата не е погасила изцяло задължението си по същия – спряла е да плаща след осмата погасителна вноска с падеж 01.12.2021г. С платените суми са погасени изцяло вноските от №1 до №7 и частично вноска №8 в размер на 53.06 лв. Общо платената сума от ответницата е 617.91 лв, от която платена главница 176.04 лв, платена договорна лихва 115.57 лв, платена допълнителна услуга “Фаст” 66.64 лв плюс платена допълнителна услуга “Флекси” 133.36 лв, лихва за забавено плащане 46.30 лв и такса по Тарифата на “Профи Кредит България” ЕООД 80 лв.

Непогасеното задължение на ответницата по посочения договор възлиза

на 436.77 лв, от която неплатена главница 323.96 лв, 62.03 лв договорна лихва, неплатена допълнителна услуга “Фаст” 83.36 лв, неплатена допълнителна услуга “Флекси” 166.64 лв и лихва за забавено плащане 50.78 лв.

Според експертизата договорената възнаградителна лихва (ГЛП) – 41.00 % е допустима и съответства на договорените условия в настоящия ДПК. Размерът на ГПР – 48.76 % е в законодопустим размер, съгласно чл.19, ал.4 ЗПК. Устно в съдебно заседание вещото лице установява, че допълнителните услуги “Фаст” и “Флекси”, които са свързани с усвояването и управлението на кредита, не са включени в договорения ГПР, видно от информацията в представения по делото Стандартен европейски формуляр.

Съгласно чл.7, ал.3 ГПК, съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, каквото качество има ответницата.

Съгласно чл.19, ал.1 ЗПК, ГПР включва общите разходи на потребителя по договора, настоящи и бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни възнаграждения от всякакъв вид), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно ал.2 на същия текст, ГПР се изчислява по формула, съгласно Приложение №1, а съгласно чл.19, ал.4 и ал.5 ЗПК, ГПР не може да бъде по-висок от 5-пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и валута, определена с Постановление на МС на РБ. Клаузи в договора, надвишаващи определения размер се считат за нищожни. Съгласно чл.11, ал.1 т.10 ЗПК, договорът за потребителски кредит трябва да съдържа данни за ГПР и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Съгласно чл.10а, ал.4 ЗПК, видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисионни, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора. Следователно, не е достатъчно в договора да бъде посочен общият размер на ГПР в процентно съотношение от общия размер на предоставения кредит, а освен това следва да се посочат всички разходи по вид и размер, от които се формира ГПР, така както те са описани в чл.19, ал.1 ЗПК и Приложение №1 към закона. Освен разбивка на всички разходи по вид и размер, в договора трябва да е посочена и общата стойност на разходите, която е дължима от потребителя, представляваща ГПР. При положение че в

предметния договор ГПР е посочен само общо, като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, без да бъдат посочени отделните разходи по вид и размер, и без да се посочи общата стойност на разходите, които потребителят ще дължи в края на срока на договора, не може да се приеме, че са спазени изискванията на закона. В случая годишният процент на разходите не надхвърля 5 пъти размера на законната лихва за забава (при допустима норма 50 %, ГПР е определен на 48.76 %), но това не означава, че уговореният ГПР не противоречи на закона. Следва да се приеме, че клаузата относно ГПР е нищожна, поради противоречие със закона на основание чл.22 във вр. с чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, чл.19, ал.1 и чл.10а, ал.4 ЗПК.

Относно клаузата за размера на ГЛП съдът съобразява изложеното по-горе за размера на ГПР. Съгласно чл.11, ал.1, т.9 ЗПК, в договора трябва да се посочи лихвения процент по кредита, условията за прилагането му, както и условията и процедурите за промяна на лихвения процент. В настоящия договор лихвеният процент е посочен общо на годишна база, като процентна величина, както и лихвеният процент на ден. Това също не е достатъчно, за да се приеме, че клаузата за лихвения процент съответства на закона. В договора не е посочен текущия (месечния) лихвен процент, с който ще се олихвява кредита. Не са посочени условията за прилагането на лихвения процент по кредита, не са посочени показателите, по които се формира ГЛП, като основен лихвен процент, който кредиторът прилага в случая и съответните надбавки над него. Не са посочени също така условията и процедурите за промяната на лихвения процент по кредита. С оглед изложеното, следва да се приеме, че клаузата за лихвения процент по кредита също е нищожна, поради противоречие със закона на основание чл.22 ЗПК във вр. с чл.11, ал.1, т.9 и чл.10а, ал.4 ЗПК. Освен това клаузата за заплащане на договорна (възнаградителна) лихва е нищожна и на основание чл.26, ал.1 ЗЗД, като противоречаща на добрите нрави. Към момента на сключване на конкретния договор в действащото законодателство не е предвидена горна граница на размера на възнаградителната лихва по договорите за заем. При уговарянето на същата страните са ограничени единствено от принципа, залегнал в чл.9 ЗЗД, според който могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави. Противоречащи на добрите нрави са уговорки, с които се цели постигане на неприсъщ резултат на конкретния вид сделка, при който едната

страна се обогатява неоснователно за сметка на другата, използвайки икономически по-силната си позиция и подготвеност за участие в гражданския и търговския оборот. При договорите за кредит уговорената възнаградителна лихва представлява насрещна престация на потребителя, която е възнаграждение за кредитора, затова че последният е предоставил ползването на парична сума. Възнаградителната лихва представлява граждански плод и уговореният лихвен процент следва да бъде такъв, че да компенсира кредитора за това, че се е лишил временно от съответната парична сума, предоставяйки я на трето лице, но да не води до неоснователното му обогатяване за сметка на насрещната страна по договора за кредит. Преценката дали дадена клауза е нищожна поради противоречие с добрите нрави се прави с оглед момента на сключване на договора и като се съобразят всички обстоятелства, относими към нея. Договорената възнаградителна лихва, възложена в тежест на кредитополучателя, е в размер 205 лв (41 % на годишна база), което е почти половината от размера на кредита. Като съобрази това обстоятелство, както и че дружеството-ищец е икономически по-силната страна, която извършва дейност по предоставяне на потребителски кредити по занятие, съдът намира, че уговорената възнаградителна лихва излиза извън присъщата ѝ функция да служи като възнаграждение за кредитора за предоставения паричен заем. Това води до неоснователно обогатяване на последния за сметка на кредитополучателя. Поради това следва извод, че клаузите от договора за заем, предвиждащи задължение за заплащане на възнаградителна лихва при годишния лихвен процент 41 %, са нищожни на основание чл.26, ал.1 ЗЗД, като накърняващи добрите нрави, по-конкретно общоприетите принципи за справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения и еквивалентност на насрещните престации.

С оглед гореизложеното следва да се приеме, че предметният договор за потребителски кредит е недействителен на основание чл.22 ЗПК, поради което и съгласно чл.23 ЗПК, ответницата връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

При това положение и с оглед установеното от фактическа страна, че със заплащане на сумата 617.91 лв ответницата е платила чистата стойност на кредита (500 лв), искът по чл.422 ГПК следва да бъде отхвърлен изцяло за сумите 323.96 лв главница по Договор за потребителски кредит

№40003288980/25.02.2021г., 62.03 лв договорно възнаграждение и 50.78 лв лихва за забава за периода от 02.04.2021г. до 01.09.2022г.

Ищецът е предявил в условия на обективно кумулативно съединение осъдителни иски с правно основание по чл.79, ал.1 ЗЗД срещу ответника за сумите 83.36 лв възнаграждение за закупена услуга “Фаст” и 166.64 лв възнаграждение за закупена услуга “Флекси”, заедно със законната лихва от подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане.

Възнаграждението за услугите “Фаст” и “Флекси” в размер общо 450 лв (150 + 300) почти доближава по размер главното задължение по кредита (500 лв). Видно е, че възнаграждението за тези услуги е несъразмерно високо и целта е повишаване почти двойно цената на предоставения кредит. Клаузите, предвиждащи възнаграждение за услуги като приоритетно разглеждане на искане за кредит или право да се иска промяна на погасителния план, директно противоречат на чл.10а, ал.2 Закона за потребителския кредит - кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Разходът за възнаграждение за тези услуги не е включен в елементите, образуващи годишния процент на разходите. Ако сумата от двете възнаграждения се включи при изчисление на годишния процент на разходите, размерът му ще надхвърли ограничението по чл.19, ал.4 ЗПК - годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Съдът намира за нищожни на основание чл.21, ал.1 във вр. с чл.11, ал.1, т.10 ЗПК клаузите за допълнителни услуги “Фаст” и “Флекси”.

По тези съображения осъдителните иски с правно основание по чл.79, ал.1 ЗЗД, предявени в обективно кумулативно съединение срещу ответницата за сумите 83.36 лв възнаграждение за закупена услуга “Фаст” и 166.64 лв възнаграждение за закупена услуга “Флекси” следва да се отхвърлят.

Съгласно чл.78, ал.3 ГПК във вр. с чл.38 ЗА и чл.2, ал.2, ал.5, вр. чл.7, ал.2 от Наредба №1/9.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, ищецът следва да заплати на процесуалния представител на ответницата адвокатско възнаграждение, което съдът определя на 800 лв.

Мотивиран така, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от “Профи кредит България” ЕООД със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. “България” №49, бл.53Е, вх.В, ЕИК 175074752, срещу Л. М. К. от гр. *****, ЕГН *****, иск да се признае за установено съществуването на вземането му за сумите 323.96 лв главница по Договор за потребителски кредит №40003288980/25.02.2021г., 62.03 лв договорно възнаграждение и 50.78 лв лихва за забава за периода от 02.04.2021г. до 01.09.2022г.

ОТХВЪРЛЯ исковете с правно основание по чл.79, ал.1 ЗЗД, предявени от “Профи кредит България” ЕООД със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. “България” №49, бл.53Е, вх.В, ЕИК 175074752, срещу Л. М. К. от гр. *****, ЕГН *****, за заплащане на сумите 83.36 лв възнаграждение за закупена услуга “Фаст” и 166.64 лв възнаграждение за закупена услуга “Флекси”.

ОСЪЖДА “Профи кредит България” ЕООД да заплати на адвокат Е. Б. К. - М. от Адвокатска колегия Русе, адрес гр. Русе, ул. “Гладстон” №5, ет.4, офис 2, персонален номер №1800044970, сумата 800 лв разноси за адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Русенски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____